

Олійник Н. В.,
викладач іноземних мов,
ВСП «Фаховий коледж будівництва,
архітектури та дизайну ПНУ»,
м. Житомир

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ

Розвиток телекомунікаційних технологій та технологій програмного забезпечення зумовлює швидке становлення та розвиток дистанційної освіти в Україні та світі. Дистанційне навчання вже зайняло своє місце на ринку освітніх послуг та стало одним з форм надання освіти разом з очною та заочною формами навчання.

Особливо широке запровадження дистанційної форми освіти у 2020 р., було зумовлене поширенням пандемії COVID-19 та необхідністю дотримання всіх карантинних заходів задля збереження здоров'я та життя всіх учасників освітнього процесу, поставило нові виклики, подолати які можливо спільними зусиллями всіх зацікавлених сторін із залученням новітніх інтерактивних платформ, та підвищення мотиваційного фактора у здобутті нових знань.

Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для постачання навчального матеріалу та спілкування [4, с. 42].

Використання дистанційних форм і методів навчання сприяє індивідуалізації процесу професійного становлення, спонукає студентів до самостійної роботи, формує в них інформаційну культуру, налаштовує на оволодіння інноваційними засобами здобуття та застосування інформації [4, с. 45]. Можливості дистанційного навчання цілком відповідають соціальному замовленню щодо підготовки майбутнього професійного, мобільного та кваліфікованого робітника

Дистанційна форма навчання має ряд беззаперечних переваг. Зокрема, здобувач освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточенні та у відносно автономному темпі. Так, практично не виходячи з дому чи не покидаючи свого робочого місця, можна підтримувати регулярний контакт з викладачем за допомогою телекомунікаційних технологій, у тому

числі відеозв'язку, та одержувати структурований навчальний матеріал, представлений в електронному вигляді [2, с. 11].

Проте, система дистанційного навчання має і недоліки. По-перше, для успішної корекції навчання та адекватного оцінювання важливо мати безпосередній контакт із здобувачем. Крім того, неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. Проблема верифікації особи та умов виконання завдань – одна з найсерйозніших. Можливим вирішенням цієї проблеми є організація відеоконференції з виконанням завдань.

Тому остаточний контроль якості знань все ж таки рекомендують проводити на очній сесії. Крім того, не у всіх населених пунктах є можливість доступу до мережі Інтернет-зв'язку. І найголовніше, при дистанційному навчанні втрачається безпосередній контакт між викладачем та студентом [4, с. 58]. При тривалому дистанційному навчанні студент перестає правильно формулювати свої думки, висловлюватись та проводити дискусійне обговорення. Разом з тим, така форма навчання потребує свідомого і мотивованого підходу до отримання освіти. Саме тому дистанційна форма потребує особливої самоорганізованості та вміння розрахувати свій час.

Незважаючи на недоліки, дистанційна форма освіти розвивається, удосконалюються технології її надання. Дистанційне навчання, за своєю суттю, є особистісно-орієнтованою формою навчання. Воно характеризується свободою вибору викладача, можливістю підбору навчального матеріалу в залежності від інформаційної потреби того, хто навчається, можливістю обрання зручного графіку та часу навчання. Але це накладає додаткову відповідальність на особу, що навчається [5, с. 10].

У світі дистанційної освіти навчання може відбуватися в синхронному або асинхронному режимі.

Синхронний режим - це такий вид взаємодії, коли всі учасники навчального процесу спілкуються, навчаються та передають один одному інформацію в спільному електронному середовищі. При цьому вони використовують спеціальні програми для аудіо- та відеоконференції. Такий формат найбільш схожий до офлайн навчання. Асинхронний режим передбачає такий вид взаємодії, під час якої учасники взаємодіють між собою із деякою затримкою в часі, обмінюючись завданнями та їх розв'язком за допомогою різноманітних засобів дистанційного зв'язку, таких як електронна пошта, форуми, соціальні мережі, тощо. Це вже більш самостійна форма навчання, яка має бути під контролем викладача.

На думку експертів, синхронне навчання є більш наближене до занять в реальному часі. Адже викладач може безпосередньо опитати студента,

оцінити його відповідь, задати додаткові питання. Така взаємодія краща для засвоєння матеріалу. Адже студенти можуть задати питання по незрозумілим для них темах. Звичайно, є і мінуси. Як-от, переривання зв'язку, технологічні негаразди, неможливість колективного обговорення та групової роботи. Перевагою асинхронного режиму є зручність графіку роботи, можливість зручного розпорядку дня та роботи у власному темпі. Водночас, недоліком є зниження навчальної дисципліни, зменшення соціалізації, важкість зворотнього зв'язку. Асинхронне навчання вимагає більше зусиль від студентів, які повинні навчитись правильно організувати свій час, серйозніше ставитись до завдання, мати навички самодисципліни.

Найкращий результат має гібридне навчання – коли ми зустрічаємось із студентами в синхронній (наприклад на відеоконференції) і водночас застосовуємо асинхронне навчання.

Інструменти для оцінювання під час дистанційного навчання:

Гарно показали себе онлайн-тести з автоматичним зворотним зв'язком. Неможливо перевірити сотні робіт через фото. Тести перевіряють рівень запам'ятовування інформації, відтворення або роботу з іншими гаджетами. **Сервіси:** Quizlet, Google Forms.

Навчання через відео. Якщо ми надсилаємо відео, то бажано, щоб до нього була якась перевірка. Адже просто подивитися відео і зробити типову вправу – не дієво. Краще прив'язати до відео те, що ми будемо оцінювати. **Сервіси:** EdPuzzle, YouTube.

Обговорення тем. Обговорювати, наприклад, тему чи літературний твір можна навіть у Viber. **Сервіси:** Viber, Zoom.

Опитування/Зворотний зв'язок. Сервіси: Viber, Zoom, Google Forms

Як всі зрозуміли, всупереч поширеній хибній точці зору, дистанційне навчання – це аж ніяк не канікули з онлайн-переключкою та домашнім завданням. Дистанційний формат передбачає наявність всіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких як групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо.

Для забезпечення повноцінного освітнього навчального процесу на відстані, окрім технічного інструментарію, викладачу необхідно володіти низкою професійних та особистих компетентностей, які дозволять зацікавити, організувати студентів на початковому етапі та втримати їхню увагу аж до завершального.

Для того щоб дистанційне навчання було результативним потрібно: розробити правила дистанційного навчання та відслідковувати процес; використовувати синхронне і асинхронне дистанційне навчання; обмежити кількість додатків і платформ; співпрацювати з різними викладачами, щоб,

наприклад, створити разом сайт для навчання, і т.д. Обирати інструменти, зручні для мобільних пристроїв та надавати підтримку студентам у використанні цифрових пристроїв.

На сьогоднішній день дистанційна освіта розвивається, удосконалюється та охоплює різні групи населення, адже для сучасної економіки – «економіки знань» притаманна парадигма - навчатися протягом всього життя.

Список використаних джерел

1. Данилишена Т. Етапи становлення дистанційної освіти як інноваційної форми навчання магістрів / Тетяна Данилишена // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. Вип. 24. 2008.

2. Зубашева Л. І. Проблема дистанційної освіти у сучасній Україні [Електронний ресурс] / Зубашева Л. І. URL: http://www.rusnauka.com/26_OINXXI_2009/Pedagogica/52242.doc.htm. Одержано 19.09.2014

3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).

4. Рукавішнікова О. В. Теоретичні питання організації дистанційного навчання в освітній роботі [Електронний ресурс] / О. В. Рукавішнікова. – URL: http://www.mcppv.ho.com.ua/docs/st_rykavishnikova1.htm.

5. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? [Електронний ресурс] // URL : <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jakvona-prazjuje>.

6. Pakhomova T.O., Komova O.S., Belia V.V., Yivzhenko Y.V., Demidko E.V. Transformation of the pedagogical process in higher education during the quarantine. *Linguistics and Culture Review*, 5 (S2), 2021. P.215-230